

בעזהש"ת

גליון

'מבאר אבותינו'

במשנתו של מרן רבינו הגה"ק בעל ה'באר צבי' מסעבען זיע"א
וצאצאיו הממשיכים במסורת הצרופה.

פרשת פנחס / תשפ"ב לפ"ק / גליון 6

לתורת מן הבאר צבי זי"ע וצאצאיו

בקשה מטעם המערכת

בהזדמנות זו אנו רוצים לבקש מכל מי שיש תח"י חידו"ת בדרוש ובאגדה שנכתבו ע"י אבותינו זי"ע נא ונא לשלוח לכתובת אמייל : K7669616@gmail.com
וכן אנו מבקשים את עזרתכם בהפצת תורת רבינו זי"ע, תרומות יתקבלו ע"י הנ"ל.

בתודה מראש

מכון 'מבאר אבותינו'

כל הזכויות שמורות

לתורת מן הבאר צבי זי"ע וצאצאיו

תוכן העניינים

פתיחה מלאה רגשי הוד

ממורינו הגאון בעל הרזא דמשה זצ"ל ד

'מפניני הבאר'

פנינים נפלאים לפרשת פנחס ה

מי שאין לו שלום בעצמו אינו יכול לתקן אחרים. / מזה שהקב"ה נתן לפנחס לתקן אחרים מוכח שהיה כבר בבחי' שלום. / כוונת מרע"ה בהכאה היתה לטובה שלא ייענשו בני"כ. / בשכר זה שכוונת מרע"ה היתה לטובה הראה לו הקב"ה את הארץ. / שכר הרב – ע"ד צחות

'מאמרי הבאר'

אמרי קודש ותוכחות מוסר לשבת קודש ז

שמור נאמר גם לעשיר וזכור נאמר גם לעני. / בשבת יש יותר זמן פנוי וע"כ יש להזהר מדברים בטלים. / תוכחת מוסר ללמוד הלכות שבת. / אם הבן מחלל שבת בהסכמת האב נחשב האב למחלל שבת. / אם ציווה הקב"ה לא לחלל שבת לא יכול להיות שום רווח ע"י חילולו.

'מפסקי הבאר'

פסקי הלכות ועניינים לשבת קודש ט

שכל הבגדים יהיו חדשים לכבוד שבת. / ברכת הבנים ליל שבת. / י"ב חלות. / להוציא בברכת המוציא. / בהא דאין אומרים שיר היחוד בשב"ק. / אכילת דגים בסעודה שלישית. / שתיית כוס ברהמ"ז בסעודה שלישית. / 'יעלה ויבוא' ברהמ"ז דס"ג בשבת ער"ה.

'ממנהגי הבאר'

מנהגים בעניין התקשרות לצדיקים יא

נסיעה לצדיק – פרשת פנחס. / ללמוד ספרי הצדיק. / תפילה אצל הצדיק הוא למעלה מן הזמן. / הכנה לפני ראית הצדיק. / לקבל את דברי הצדיק.

פתיחה מליאה רגשי הוד

ממורינו הגאון בעל הרזא דמשה זצ"ל

- בעת שבת התאחדות עם בניו וחתניו שליט"א שנת תשע"ה בעיר טלז סטון -

ליל שמורים...

אמש קרוב לחצות הלילה קבלתי רמז שמצפים שאוציא משהו לאור לרגל השבת הקרבה ובאה.

הלב הומה מצפה ומייחל לקראת שבת המלכה, בה יתקבצו יחד כל הצאצאים שיחיי, לכבוד אחיהם-דודם [ומשפחתו היקרה שיחיי], העומד אי"ה להגיע היום אלינו לאחר ג' שנים שלא התראו זה עם זה.

חשבתי מה מתאים יותר מאשר לפרסם מתורתו ולדיוקנו של זקנינו היבאר צבי אשר שמו בקרבו.

אומר ועושה... ליל שמורים לפניי... גמרתי להעתיק את מכתבו היקר שכתב אל רבו, אשר עד הנה לא היי תחיי רק קטעים [ומהם נתפרסמו בבאר צבי], וכעת הלום לפני שבועיים ממש לפני הדלקת הנרות הגיע לידי המכתב בשלימותו. חשבתי עת לפרסמו, אמנם מחמת קוצר הזמן לא הספקתי להגיהו כראוי.

כן צירפתי דברי צחות שהעתקתי מקונטרסיו, וכן זכרונות מאחד התלמידים ששאבו מבאר תורתו בימיו האחרונים שהגיע לידי לאחרונה.

ולסיום, קשה להביע את רגשותיי ושמחת לבבי ליום המיחל הזה... מה אומר ומה אביע...

הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד

יום ה' כ"ח מנחם אב תשע"ה

טאטי

בפניני הבאר'

פנינים נפלאים לפרשת פנחס

מי שאין לו שלום בעצמו אינו יכול לתקן
אחרים

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את
חמתי וגו', לכן אמור הנני נותן לו את בריתי
שלום וגו' תחת אשר קנא וגו' (כה, יא-יג).

והיית מלך על ישראל, ר"ל תחילה תראה
למלוך ולשלוט על תאוותך, ואח"כ תוכל
להיות מלך על ישראל לתקן גם אחרים [ועיין
למעלה בפרשת מקץ (מא, א)]. וז"ש בקש
שלום במקומך, ואח"כ רדפהו לבקשו במקום
אחר, לתקן גם אחרים, והבן.

**מזה שהקב"ה נתן לפנחס לתקן אחרים
מוכח שהיה כבר בבחי' שלום**

וז"כ כה תברכו את בני ישראל אמור להם,
ר"ל רק אז תוכל לומר להם דברי תוכחה
ומוסר ולתקן אותם, יברכך ה' וגו' וישם לך
שלום, ר"ל אם כבר אתה בבחינת שלום, ר"ל
שכבר תקנת את עצמך, שלא תהא בבחינת אין
שלום בעצמי מפני חטאתי, אז תוכל לומר
להם, דהיינו לתקן את הרבים, והבן. וז"ש לכן
אמור הנני נותן לו את בריתי שלום וגו' תחת
אשר קנא לא' ויכפר על בני', מזה מוכח שכבר
תיקן א"ע והוא בבחינת שלום, והבן. [ועיין
למעלה בפרשת וארא (ו, ו), עוד על הפסוק
שלפנינו, וכן להלן בפרקי אבות (פ"א מ"א ל"ה
הם אמרו)].

עפ"י ביאור כה תברכו את בני ישראל
אמור להם, יברכך ה' וישמרך וגו' וישם לך
שלום (במדבר ו, כג-כו), וקשה דפתח בלשון
רבים אמור להם, ואח"כ סיים בלשון יחיד
יברכך ה' וישם לך שלום.

והכוונה עפ"י מאמר חכמינו ז"ל (ילקוט
שמעוני נשא רמז תשיא) בקש שלוש ורדפהו
(תהלים לד, טו), בקשהו במקומך ורדפהו ממקום
אחר, כי החוטא אין שלום בעצמו, כמ"ש
(תהלים לח, ד) אין שלום בעצמי מפני חטאתי,
וא"כ איך יכול לעשות שלום בין אחרים,
דהיינו לתקן אחרים, כל זמן שלא תיקן את
עצמו, ר"ל כ"ז שגם בעצמינו אין שלום מפני
עצמינו, ע"ד קשוט עצמך ואחר כך קשוט
אחרים (ב"מ קז ע"ב), וע"ד שפי' חכמים הזהירו
בדבריכם (אבות פ"א מ"א), וכמו שפי' הכתוב
(מלכים א, יא, לו) ומלכת בכל אשר תאוה נפשך

[באר צבי]

שכר הרב

ע"ד הלצה, מדוע שכרו של רב מאדערען גדול יותר מרב צדיק ויר"ש, כי בעל עגלה אם יפגע בדרך
באיש הולך ברגלו, יקח אותו על העגלה עבור פרס קטן, מאחר שהבעל עגלה צריך לנסוע באותו
דרך עבור ענין שלו. משא"כ אם ישכור את הבעל העגלה במיוחד שיסע עמו לאיזה מקום, מוכרח
לשלם לו פרס גדול. כמו כן אצל הרב הירא ה', אחרי שבלא"ה הולך בדרך התורה עבור עצמו,
ע"כ יכול להנהיג גם אחרים באותו דרך עבור פרס קטן. משא"כ הרב המאדערנער שאין לו לילך
עבור עצמו בדרך זה, רק אנשי קהלתו שוכרים אותו במיוחד שילך עבורם לביהכ"ס וכדומה,
ואלו כן לא הי' הולך כלל, ע"כ דומה לבעל העגלה ששוכרים אותו במכוון ומחויבים לשלם לו
ממיטב כספם.

לטובה, לכן גם ברוגז רחם תזכור (חבקוק ג, ב), להראות לו טוב הארץ, וז"ש וראה את הארץ וגו' וראית אותה (במדבר כז, יב-יג), ב' ראיות ראי' גשמית וראי' רוחנית, ע"ד שאמרו ז"ל על הקרא (שם ז, ז) טובה הארץ מאוד מאוד, ר"ל בגשמיות וברוחניות.

בשכר זה שכוונת מרע"ה היתה לטובה הראה לו הקב"ה את הארץ

וז"ש כאשר מריתם פי וגו', ר"ל שהעונש והגזירה של מיתתכם הוא שווה ומכוון כפי אשר מריתם את פי במדבר צין, שכוונתכם הפנימית היתה לטובה, כמו כן גם אנכי בגזירה ברוגז רחם תזכור, אף שגזרתי שלא תכנס לארץ, מ"מ הראתיך בעיניך כל טוב הארץ ותתענג מראייתה, כי במריבת העדה היתה כוונתכם לטובה להקדישני במים עכ"פ לעיניהם, ר"ל שעכ"פ שאם יראו היסורין לעיניהם, דהיינו ע"י הכאה ויסורין ושיעבוד מלכות, אז עכ"פ יקחו מוסר לשוב לה', כמו הסלע שע"י הכאה נתן מימיו, לכן כגמולכם אשיב לך, וראה את טוב הארץ וגו', וכהנ"ל.

[באר צבי]

כוונת מרע"ה בהכאה היתה לטובה שלא ייענשו בני כ"כ

כאשר מריתם פי במדבר צין במריבת
העדה להקדישני במים לעיניהם וגו' (כז, ז).

מילת כאשר אין לו הבנה לכאורה. גם מה שאמר להקדישני תמוה, דהלא החטא שלא הקדישו שם שמים ע"י שהיה מכה בסלע, והיה די בדיבור בעלמא.

והכוונה שמשנה רבינו ע"ה נתכוון בזה לטובת ישראל במה שהכה את הסלע, וע"ד שפי' ז"ל, שרצה הקב"ה שיקחו ישראל מוסר, ומה אבן שאינה שומע וכו', וע"כ פחד משה שאם ישמע ויקבל האבן ליתן מימיו ע"י דיבור בעלמא, ואח"כ אם ישראל יחטאו ולא יקבלו תוכחת מוסר ע"י דיבור, אז יגדל עליהם ח"ו הקצף מכח הק"ו הנ"ל מן האבן ששמע לקול משה והם לא שמעו, לכן הכה את האבן וע"י הכאה עכ"פ ישראל ג"כ חוזרים בתשובה כמ"ש (ירמ' יא, טז) זית רענן וגו' קרא ה' שמך, ואמרו רז"ל (מנחות נג ע"ב) למה נמשלו ישראל לזית לומר לך מה זית אינו מוציא שמנו אלא ע"י כתישה אף ישראל אין חוזרין למוטב אלא ע"י יסורין. והשי"ת ידע שמחשבות משה

במאמרי הבאר'

אמרי קודש ותוכחות מוסר לשב"ק

מלוקט מספרי מרן רבינו
הגה"ק רבי צבי קינסטליכער זי"ע
גאב"ד סעבען ובעל הבאר צבי

שלא ישב שם בתוך קהל מרעים לדבר דברים בטלים, רק יראה להשלים תפלתו ולילך לביתו, אבל בשבת שאינו טרוד בעסקיו ואז יש לו פנאי להאריך בבית הכנסת, ועי"ז באים שם בהקהל לידי דברים בטלים וליצנות ורכילות וכדומה אשר עוונם חמור מאד בכל יום בעוה"ר.

ולזה הזהיר הכתוב את שבתותי תשמורו, ר"ל אף אם תשמרו את שבתותי ותהיו פנויים מכל עסק, עכ"ז ומקדשי תיראו, כלומר שתיראו את מקדשי, שהוא בית הכנסת שהוא מקדש מעט, שלא תחללו אותה בדברים בטלים וליצנות ולה"ר וכדומה, דהיינו שלא תביאו ע"י המנוחה שיש לכס בשבת לידי חילול מקדש שהוא הבית הכנסת, וק"ל.

[פרשת קדושים]

תוכחת מוסר ללמוד הלכות שבת

ויום השביעי שבת לה' א' (שמות כ, ט).

הנה השבת היא לא לבד בשב ואל תעשה מלאכה, רק בקום ועשה, כי בימי השבוע הוא טרוד על המחיה ועל הכלכלה, והעיקר להורות לעם ה' את הדרך אשר ילכו בה. תוכחת מוסר שאין לומדים ברבים דינים מהל' שבת, כי זה

שמור נאמר גם לעשיר וזכור נאמר גם לעני

זכור את יום השבת לקדשו (שמות כ, ח).

בגמ' (ראש השנה כז ע"א) מובא ברש"י, זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו. ולכאורה מה נפק"מ אם בדיבור אחד נאמרו או בשני דברות. והכוונה עפ"י שלהעשיר נקל לקיים מצות זכור את יום השבת לקדשו, קדשהו ביין וענגהו בבשר, ולעומת זה קשה לו לקיים שמור כי יש לו הרבה עסקים. אולם להעני יותר נקל לקיים מצות שמור, כי אין לו עסקים, ומאידך קשה לו לקיים מצות זכור. ועל כן בדיבור אחד נאמרו.

[פרשת יתרו]

בשבת יש יותר זמן פנוי וע"כ יש להזהר מדברים בטלים

את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו (ויקרא יט, ל).

והכוונה ע"ד הלצה, כי לרוב כל האדם שבימי החול אשר כל איש ואיש טרוד הוא בעסקיו ואין לו פנאי לשבת הרבה בבית הכנסת, ואם הולך לבית הכנסת להתפלל, מהר ימהר בכלי שלא יטרוד עי"ז מעסקיו ובוודאי

עיקר יותר מדברי אגדה כמ"ש בשו"ע (עי' ב"ח או"ח סי' רצ). ובמדרש (ילק"ש ויקהל רמז תח), א"ל הקב"ה למשה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם הלכות שבת, כדי שילמדו ממך דורות הבאים וכו'.

[פרשת חוקת]

אם הבן מחלל שבת בהסכמת האב נחשב האב למחלל שבת

לא תעשה כל מלאכה את ובנך ובתך וגו' (שמות כ, י).

הנה לא מצינו כן בשאר מצות ל"ת, כגון לא תאכל נבילה וכדומה, לא נאמר אתה ובנך ובתך, כי ממנ"פ אם הבן גדול בר עונשין, הוא מצווה מחמת עצמו, וא"צ להזהיר את אביו עליו, ואם הוא קטן א"כ אינו חייב במצוות מה"ת רק מזרעו מטעם חינוך, רק בשבת מצינו האזהרה, כי אם הבן עושה מלאכה על דעת אביו ובהסכמתו, אפילו הוא קטן, ג"כ אביו מצווה עליו וחייב עבורו, וז"ש אתה ובנך, והוא כאילו בעצמו הי' מחלל שבת.

[דרוש לחינוך בנים]

אם ציווה הקב"ה לא לחלל שבת לא יכול להיות שום רווח ע"י חילולו

איש ואמו תיראו ואת שבתותי תשמורו אני ה' (ויקרא יט, ג).

ובגמ' (יבמות ה ע"ב), יכול א"ל אביו חלל את השבת ישמע לו, ת"ל ואת שבתותי תשמורו אני ה', כולכם חייבים בכבודו. עפ"י משל מהאו"י (פרשת קדושים), [והנמשל כי ג' שותפין באדם וכו', ואם תחקור לקול מי ראוי ליחרד יותר, אף כי מבלעדי אחד מן השותפין לא באת אל גדר הויה ומציאות, אבל לא נדבר מהעבר אלא מהעתיד, הרי האב והאם אחר שהוא כבר בעולם אין לו עוד צורך כ"כ אליהם, אכן הקב"ה אליו האדם צריך בכל רגע להמשיך שפע חיותו ומזונו וסיפוקו. וז"ש יכול כיבוד או"א דוחה שבת, ת"ל ואת שבתותי תשמורו אני ה', המהווה המציאות וגם המשפיע בתמידות].

ע"כ היא שטות גדולה ליתן את בנו לחלל את השבת בשביל העתיד, כי כולנו אנחנו זורעינו ביד ה', ואם רצון ה' ח"ו שבניו לא יהיו מאושרים, לשוא עמלו בוניו בו, ולשוא ולחנים השטודירען (ההשכלה) והחילול שבת, ואם רצון ה' שבניו יהיו מאושרים, בוודאי לא יזיק מה שבניו שומרים שב"ק.

[שם]

מפסקי הבאר

פסקי הלכות ועניינים לשב"ק

מאת הגאון המפורסם מעתיק השמועה
 מוה"ר רבי משה אלכסנדר זושא קינסטליכער זצ"ל
 בעל הרזא דמשה

א.

שכל הבגדים יהיו חדשים לכבוד שבת

עיי' במג"א סי' רס"ב סק"ב, דבכתבים איתא טוב שלא ילבוש בחול מכל מה שלבש בשבת אפי' חלק, ובשו"ע הרב שם מ"ג מביא בשם האר"י לדקדק שלא ללבוש בשבת מכל מה שלבש בחול אפי' אזור ומכנסיים וחלוק, וע"ע שם בבאה"ט ושע"ת סק"ד.

ב.

ברכת הבנים ליל שבת

עיי' במעבר יבק מאמר שפתי רננות פרק מ"ג דמנהג לברך בשב"ק ובפרט בלילי שבת עיי"ש באורך, והיעב"ץ בסידורו הנהגה ליל שבת אות ז' כ' ג"כ מנהגם של ישראל לברך הילדים בליל שבת אחר התפלה או בכניסה לבית שאז חל השפע וראוי להמשיכו על הילדים ביחוד שאין בכחם להמשיך שפע במעשיהם, אבל ע"י גדול אמצעי משובח הוא יורד וחל ונאחז ביותר בקטנים שעדיין לא טעמו טעם חטא ועל ידיהם הוא מתפשט יותר, אבל גם הבנים הגדולים מקבלים ברכה מאבותיהם ונכון הוא עיי"ש באורך.

ג.

י"ב חלות

באליהו רבא סי' רע"ד ס"א כ' בנוגע לי"ב חלות וז"ל לא יעשה אדם אם לא שבקי בטוב חכמת קבלה גם בש"ס פ' כ"כ אין רמז לזה ולא משמע הכי עיי"ש ובשע"ת שם, ובזוהר פ' פנחס כתב דיסדר בכל סעודה ד' ככרות ובשלוש סעודות יהיה י"ב חלות. וראיתי בשם הגר"א דהכוונה כאן לי"ב חצאין שהן ו' חלות. כלומר בכל סעודה ב' חלות.

ד.

להוציא בברכת המוציא

עיי' בחיי אדם הל' שבת כלל ד' אות ב', ונכון לנהוג שזה שבוצע יכוין לפטור בברכת המוציא כל המסובין וגם יאמר להמסובין שיכוונו לצאת בברכתו כדי שייצאו כולם בלח"מ, וכן מביאו המ"ב בס"י רע"ד סק"ב.

ה.

בהא דאין אומרים שיר היחוד בשב"ק

עייין מש"כ בקיצור של"ה (מובא בטעמי המנהגים שס"ד בהערה) דלכך הרבה הכמים בטלו מלומר שיר היחוד מאחר שהוא רבוי תוארים ושבחים ונרמזו בו סודות נפלאות.

ו.

אכילת דגים בסעודה שלישית

בספר פרי עץ חיים (שער ח"י פ' כ"ב) כ' דיש לעשות סעודה שלישית בדגים, וכ"כ באור צדיקים (סי' כ"ח אות ו') דמצוה גדולה היא לקנות דגים לכבוד שבת ולאכול בכל סעודה דגים ובפרט בסעודה שלישית.

ז.

שתיית כוס ברהמ"ז בסעודה שלישית

הנה המג"א סי' רצ"ט סק"ז כ' דמותר לשתות מכוס של בהמ"ז בלילה אלא דמי שאינו נזהר בכל השנה לברך על כוס דס"ל כמ"ד דאין טעון כוס [עי' בריש סי' קפ"ב] גם עתה אסור לשתות ממנו עיי"ש, אולם הא"ר כ' על דברי המג"א דאינו מוכרח, ובס' מאורי אש (מובא בארחות חיים ספינקא) כ' דמסתברא כוותיה דהא מצוה לכו"ע היא אף שאינו מחויב לקצת פוסקים, ועי' במחה"ש שם, וע"ע בשו"ת אפרסקתא דעניא סי' קי"ט.

ח.

'יעלה ויבוא' בברהמ"ז דס"ג בשבת ער"ח

הנה אי חל ר"ח ביום א' ומשך סעודתו בלילה, פסק הטו"ז (בסי' קפ"ח סק"ז) די"ל תרווייהו של שבת ור"ח. אולם הב"ח ס"ל דאומר רק רצה, ומג"א פסק שם בסקי"ח דאם אכל פת בלילה צריך להזכיר של ר"ח ולא של שבת, ואם לא אכל פת בלילה יזכיר של שבת ולא של ר"ח, וכיון דאיכא מחלוקת בזה כ' בקצוש"ע (סי' מ"ד סי"ז) דיש למנוע שלא לאכול אז בלילה, וכן בשו"ת הרי בשמים מהד"ת סוס"י י"ב (מובא בארחות חיים) כ' דמנהגו אז לא לאכול פת בלילה, וכ"כ בשו"ת שואל ומשיב (מהד"ג ח"א סי' שע"ב) דכל שלא אכל בלילה בוודאי אין להזכיר של ר"ח. ומנהג החתם סופר בזה שהקפיד לברך קודם צאה"כ ובכך להפטר מלהזכיר 'יעלה ויבוא', ואולי שלא יבוא לידי אכילה ויהי' ספק.

'מבנהגי הבאר'

מנהגים בעניין 'התקשרות לצדיקים'

מנהגים והליכות שנראו אצל סב"ק מרן רבינו
הגה"ק רבי צבי קינסטליכער זי"ע
גאב"ד סעבען בעל הבאר צבי

נסיעה לצדיק – פרשת פנחס

א. היה נוסע תדיר לצדיקים¹. ומחמת היותו מרא דאתרא לא היה ביכולתו לנסוע

1 זכה להיות אצל הרה"ק רבי יחזקאל שרגא הלברשטאם זי"ע משינווא וכן אצל הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע, לאחמ"כ הסתופף אצל הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע.

הנה בנסיעה לצדיק איכא ב' חלקים, א'. החלק המובן יותר עפ"י הסברא והיינו להכנס אליו ולהזכיר א"ע ומקורביו בדבר ישועה ורחמים או לשמוע דברי תורה מהצדיק שע"ז כתב הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זי"ע שיש ליסע לצדיק אמת אפילו אלפיים פרסאות ולבטל בהליכתו וחזירתו מתורה ותפילה, והכל כדי דיבור אחד של אמת מפי צדיק אמת, ואפי' שאפשר לראות ד"ת אלו גם בספר מ"מ ידוע מה שאמר הרה"ק מזידיטשוב זי"ע 'פיה פתחה בחכמה' – פיה דייקא והיינו שעדיפא מפייהם מפי כתבם, ב'. אחד מהדברים אשר תורת החסידות מחדשת הוא שבלא"ה עצם הנסיעה לצדיק מועילה ומוכרחה, ולזה מצאנו כמה טעמים מני אלף, ונביאם בקצרה אחת לאחת.

ונקדים ונביא את דבריו הק' של הרה"ק בעל התפארת שלמה זי"ע, שמביא דנסיעה לצדיק כבר מרומז בפרשת הקהל שקרא המלך משנה תורה נגד כל ישראל, ואף שחומש מצוי ביד כאו"א ויכול לקרות בעצמו אעפ"כ עשה פעולה בקריאה שלו בלב כל אחד מבני ישראל כמ"ש 'למען ילמדו ליראה את השם'. ומבואר דאפילו דנראה שאין ח"ו תועלת במה שמגיעים סתם לצדיק מ"מ יש בזה תועלת ומוכרחה ג"כ, ובזה נביא כמה טעמים מני אלף.

א. נסיעה לצדיק הוא גם כדי לראות דוגמא חיה של אדם המעלה אשר זכה למה שזכה ע"י יגיעתו הגדולה בעבודת השם וללמוד מדרכיו, כ"כ הרה"ק רבי יוחנן מסטולין זי"ע בכתבי הקודש עמוד צ"א וז"ל "הענין שנוסעים להצדיק הוא כדי לראות בעין איך שילוד אשה, ע"י יגיעתו עולה במדרגתו על המלאך", עכ"ל. וכן בצוואת הגה"ק רא"ז סופר זי"ע כתוב בתוה"ד וז"ל, "ולכה"פ פ"א בשנה צריך ליסע לצדיק הדור 'ללמוד' יר"ש טהורה", עכ"ל. וידוע מה שאמר הרה"ק הר"מ מרימנוב זי"ע שכאשר באים אל הצדיק להסתופף בצילו, אזי חוץ ממה שאפשר ללמוד הימנו ע"י שמיעת התורה, אפשר ללמוד עבודת ה' מכל אבר ואבר של הצדיק, וסיים ואמר אני למדתי אצל רבי, הרבי רבי אלימלך זי"ע, מכל אבר ואבר שלו, לימוד לעבודת ה'.

ב. שבכל יהודי חבויה נקודה פנימית טובה, ורק היצה"ר בתחבולותיו משתדל לבל תתעורר נקודה זו, אך כשבאים לצדיק הוא מפיה ומעורר נקודה זו ובכך מצליח אח"כ להתגבר על היצה"ר.

ג. להתקרב אל מקור הקדושה וירידת השפע כדי שתכול עלינו השראת השכינה, דמבואר בספה"ק בזמן הבית הרי היה כל השפע יורד על ביהמ"ק ומשם לכל העולם וכיום שאין לנו ביהמ"ק מוריד הקב"ה את השפע ע"י הצדיק וכאו"א יונק את השפע מהצדיק, ועיין בדרשות הר"ן דרוש ח' דכתב

בימים טובים² ע"כ נסע פר' פנחס שהרי פר' זו כוללת את כל המועדות³.

ללמוד ספרי הצדיק

ב. אפילו לאחר פטירת רבו לא כלה מלהתדבק בו ע"י לימוד בספריו וספרי רבו לא

שיש להאמין שכמו שהשכינה היתה שורה בבית המקדש, כך לאחר החורבן שורה השכינה על צדיקי הדור שהם כעין מקדש להשפיע קדושה על הדור.

ד. הצדיק מעלה תפילות כל הבאים אצלו, כ"כ הרה"ק רבי שלמה מראדומסק זי"ע בתפארת שלמה פרשת נצבים דהיינו מכיון דהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים, ומביא לזה משל מבין כפר שהיה לו רשות לבקש איזה דבר מהמלך אך הוא עצמו מדבר כמו בן כפר ואין ראוי לדבר כך אל המלך ע"כ העצה שיגיע עם שר אחד משרי המלך ועי"ז יוכל המלך לשמוע את בקשת בן הכפר.

ה. ראיית פני הצדיק מבטל ממנו כל המדות רעות דהיינו העצלות והעצבות והתאוות רעות, כ"כ בתפארת שלמה שם.

ו. הנסיעה לצדיק מלמדת את האדם להיות לו הכנעה וענוה, כ"כ המאור ושמש בפרשת ראה דהא מקטן ועד גדול כולם מסתופפים ונכנעים בצל הצדיק, וז"ל, "ששם מוצא אנשים יראים ושלימים וגדולים בתורה ובמצוות, וצעירים ממנו לימים ומתאמצים בעבודת השי"ת, וכן זקנים בשנים, ואעפ"כ המה נכנעים אצל הצדיק", עכ"ל.

ז. נסיעה לצדיק מביא לידיעה ברורה במציאות ה', עיין מש"כ הגה"ק בעל הקרן לדוד זי"ע בליקוטים וז"ל, "מספרים על הרבי רבי זושא זי"ע שאמר על נסיעתו להצדיק, דנודע לו שיש בורא עולם. והנה מי שעובד ה' באמת הוא מרגיש תענוג רותני ומתיקות וערכות במצוות ה', עד שידוע ערכם אשר נחמדים מזהב ומפז ומתוקים מדבש ונופת צופים, ומי שאינו מרגיש כן אף אם מאמין שכן הוא אין זה אלא בגדר אמונה ולא בבחינת ידיעה, על כן אמר דוד המלך ע"ה (תהלים קיט עה) 'ידעתי ה' כי צדק משפטיך ואמונה עיניתני, 'ידעתי ה' ידיעה ברורה ולא רק אמונה, 'כי צדק משפטיך, דאמונה בלבד 'עיניתני' הוא מדריגה פתוחה, וכן אמר משה רבינו ע"ה לישראל (דברים ז לה) 'אתה הראת לדעת, ולא רק בבחינת אמונה, כי נתברר לך בידיעה כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו', עכ"ל.

ולא ימלט להזכיר את דברי הרה"ק הר"ב מפרשיסחא זי"ע שאדם שמרגיש שלא קיבל כלום מהיותו אצל הצדיק, טעות גמור הוא, דצריך לדעת שכל התעוררות אח"כ מגיע מכח זה שהיה אצל הצדיק, והסמך לזה את הסיפור הידוע עם רבי אייזיק מקראקא שחשב שכל חלומו היה לשווא ואח"כ התברר כמה אוצרות קיבל עי"ז. ועוד יש לכל אחד לדעת דהנה אם לא יהא כ"כ נוח אצל הצדיק מחמת הצפיפות וכדומה, שמעתי 'משל' מת"ח גדול שליט"א שגם כשצריך להטעין את הפלאפון בשעת ההטענה אינו נוח כ"כ לדבר בו אך אח"כ יהיה מוטען, כמו"כ אצל הצדיק אפילו שבשעת מעשה לא תמיד כ"כ נוח מ"מ לוקח איתו השפעות וחזוקים לאח"כ.

2 שהרי חייב אדם להקביל את רבו ברגל, דכמו דבזמן הבית היה מצות עלייה לרגל ה"נ בזה"ז צריך להקביל את פני רבו ברגל כמבואר בגמ' ר"ה דף ט"ז ע"ב.

3 שהרי בפרשה זו כתובים כל קרבנות המועדים והקריאה מעוררת את הזמן, וראה ברמתים צופים על תני דבי אליהו (סימן ד') וז"ל, "ואגב אזכיר מה ששמעתי מפה קדוש הרב מנעשכ"ז ז"ל שלפרשה זו (פרשת פנחס) יש כח של כל הרגלים, ומי שהוא בשבת זו אצל צדיק הדור כאילו היה אצלו כל הרגלים וימים נוראים, ושמעתי מחסיד אחד מתלמידי אדמו"ר מפרשיסחא ז"ל ששמע ממנו כדברים האלה.

משו מעל שולחנו⁴.

תפילה אצל הצדיק הוא למעלה מן הזמן

ג. כשהיה מתפלל אצל הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע התפלל מנחה גם לאחר י"ח דקות מהשקיעה, באומרו שזמן תפילת הצדיק הוא זמן התפילה.

הכנה לפני שרואה את הצדיק

ד. לפני ביקוריו של הרה"ק בעל הבית ישראל מגור זי"ע אצלו, היה עושה תשובה

⁵.

4 תלמידי רבינו מעידים שספרי רבו הגה"ק בעל הערוגת הבושם זי"ע לא ירדו מעל שולחנו, כן מסופר על הרה"ק רבי חיים זאנוויל מריבניץ זי"ע שהתבטא פעם שהוא תלמיד של הרה"ק הר"מ מרימנוב זי"ע, ולתמיהת מקורביו איך שייך כדבר הזה והלא הרה"ק מרימנוב זי"ע נפטר לפני לידתו הוא, ענה להם שאם לומדים תורתו של הצדיק זוכים להתקשר עמו כמו תלמיד ורב.

5 הגה"צ רצ"מ זילברברג שליט"א, מאמרי חיזוק גליון ר"ב, "בדרך כלל היה הבית ישראל זי"ע מודיע להסעבנער רב זי"ע קודם שהגיע לבקרו, אך פעם אחת הגיע הבית ישראל אליו בלא הודאה מוקדמת, ובהיכנס הבית ישראל אליו שאלו הסעבנער רב למה לא הודיע הרבי קודם הגעתו שמגיע הוא.

והבית ישראל זי"ע השיבו בשאלה – וכי מאי נפקא מינה לכם לדעת מקודם שאני מגיע אליכם, והסעבנער רב זי"ע השיב – הן קודם שהרבי מגיע אני צריך לשוב בתשובה, וממילא זקוק אני לדעת שהרבי מגיע שאוכל לשוב בתשובה.

וכעין זה שמעתי דבר חידוש מתלמיד חכם חשוב שליט"א, שפעם לפני שהבית ישראל זי"ע הלך לבקר הסעבנער רב זי"ע הסתובב הבית ישראל בחדרו פאר א שטיק צייט צוקאכט ואמר פאר איך גיי צום רבין דארף איך תשובה טאהן (- למשך זמן, תפוס בשערפיו ביקוד אש ואמר – לפני שהולכים לרבי אני צריך לשוב בתשובה).

ומביא שם הגרצ"מ שליט"א עוד בשם חמיו שהרה"ק מקלויזנבורג זי"ע אמר שכמה שמקבלים מהצדיק תלוי לפי ההכנה והוא עצמו לאחר שחזר מהרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע קיבל התעוררות ומאחר שבת זה לא הפסיק באכילה שתייה ושינה מלימוד התורה עד אור ליום ד' (מלבד תפילות), וכ"כ בזכות זה שהכין א"ע כראוי קודם לכן.

עוד עובדא מביא שם שבערוב ימיו של הרה"ק מסקולען זי"ע היה חלש מאוד וחפצו היה רב לנסוע אל רביה"ק מסאטמאר זי"ע שאף הוא היה זקן וחלוש אז, ופעם אחת היה מוכרח הרבי מסקולען לעבוד איזה טיפול ובדרך עברו את קרית יואל והיה אפשר להפגיש בין שני הצדיקים, רק שהגבאים לא רצו לומר לרבי מכיון שאולי ישתבש הדבר ויהא לו מזה חלישות הדעת, ולפני שהגיעו ע"י מעונו של הרבי מסאטמאר אמרו הגבאים לרבי מסקולען שעתה יש הזדמנות לבקר את הרבי מסאטמאר, אמר להם הרבי שאין הוא יכול מכיון שלא הכין את עצמו, וגם לאחר הפצרותיהם שמי יודע אם יהיה עוד הזדמנות לא הסכים מטעם זה שלא הכין א"ע.

לקבל דברי הצדיק

ה. יש לקבל את דברי הצדיק בלא שום פיקפוק אף שהדברים נראים תמוהים⁶.

6 דבר פלא סיפר לאחרונה אחד מחשובי הת"ח שליט"א אל בעל נכדת רבינו הה"ג רבי יעקב יהודה לעווין שליט"א, שהוא היה נוכח בעת שרבינו סיפר להרה"ק רבי יהודה הורוויץ זי"ע מדזיקוב על רבו הגה"ק בעל הערוגת הבושם זי"ע שבסוף ימיו היה בעל יסורים גדולים ואמר ע"ע שמימות משה רבינו עד משה דהיינו הוא עצמו לא היה לאחד יסורים כמוהו, ושאלו רבי יהודל"ה איך היה יכול לדעת שלא היה בעל יסורים כמוהו במשך כל כך הרבה שנים, נזעק רבינו באומרו "ווי קעמען פרעגן ווי האט הער געוויסט, אזוי האט דאך דער רבי געזאגט" (- איך יתכן לשאול איך ידע, הלא כך אמר הרבי) ...